

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 5 —
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Italiji in tujini: **UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO**

TELEFON: 31-23, 31-25, 31-26, 31-27 in 31-28 —
Računi pri poštno črtovnem naslovu:
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: **UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.**

Un convoglio nemico attaccato

Un tentativo nemico di sbarco contro l'isola Lampedusa respinto — 14 velivoli nemici abbattuti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Al largo di Bona nostri aerosiluranti hanno attaccato un convoglio scortato incendiando un piroscafo da 5000 ton, e colpendo un'altra grossa unità.

Un tentativo di sbarco effettuato da elementi britannici contro l'isola di Lampedusa è stato prontamente respinto dalla nostra difesa, che ha affondato alcuni mezzi navali del nemico.

Il presidio di Pantelleria reagendo con immutato valore all'interrotta azione aerea nemica ha ieri distrutto 6 velivoli; altri tre apparecchi precipitavano a seguito di combattimenti impegnati, nel cielo

dell'isola, con la caccia germanica.

Su Messina e sui dintorni di Trapani bombardieri avversari compivano incursioni che causavano sensibili danni; in corso di accertamento le perdite.

Le artiglierie della difesa abbatterono un apparecchio a Messina e quattro a Trapani caduti due presso il Semaforo di San Teodoro e due a sud di Favignana.

Nell'azione dei nostri aerosiluranti segnalata dall'odierno bollettino, si sono particolarmente distinti i seguenti piloti: tenente Pandolfo Francesco da Acireale (Catania), maresciallo De Maurizi Giovanni da S. Martino in Pensilis (Campobasso).

Napaden sovražni konvoj

Sovražni izkrcavalni poizkus na Lampedusi odbit — 14 sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 8. junija naslednje 1109. vojno poročilo:

Na morju pred Bono so naša torpedna letala napadla neki konvoj in zažgala parnik 5000 ton, neko drugo veliko enoto pa prav tako zadela.

Poizkus izkrcanja, ki so ga izvršili britanski oddelki proti otoku Lampedusi, je naša obramba točno odbila. Pri tem je bilo potopljenih nekoliko sovražnikovih pomorskih enot.

Posadka na otoku Pantelleriji odgovarja z neizpremenjeno hrabrostjo na neprestano prizadevanja sovražnega letalstva in je večeraj uničila 6 letal; nadaljnja tri letala so se po bojih z nemškimi lovci v zraku nad otokom zrušila na zemljo.

Nad Messina in nad okolico Trapanija so sovražni bombniki izvršili polete, ki so izžvali občutno škodo. Ugotovitev je še v teku.

Obrambno letalstvo je sestrelilo v Mes-sini eno letalo, pri Trapaniju pa 4, ki so padla pri semaforu San Teodoro ter dve na jugu Favignane.

V akciji naših torpednih letal, javljeni v današnjem vojnem poročilu, sta se odlikovala naslednja pilota: poročnik Pan-

dolfo Francesco iz Acireale (Catania), narednik De Maurizi Giovanni iz San Martino in Pensilis (Campobasso).

Najodličnejši dokaz neomajnega odpora

Nemška sodba o odločni zavrnitvi angleškega izkrcavalnega poskusa na Lampedusi

Berlin, 8. jun. s. Glede izjavljenega poizkusa izkrcanja angleških oddelkov na otoku Lampedusi izjavljajo v berlinskih krogih, da je bil prvi poizkus sovražnika, da bi stopil na italijanska tla, odločno odbit s hrabrostjo vojakov italijanske garnizije. Četudi je ta akcija imela samo namen, preizkusiti možnost odpora branilcev, je očiten namen sovražnika, da se

polasti otoka. Toda sprejem, ki ga je doživel, je najodličnejši dokaz ne samo volje Italijanov, temveč tudi njih odlične vojaške priprave. Prav tako se izraža v komentarju k dogodku vojaški sodelavec DNB, ki pravi, da je sovražnik izvedel svoj nenadni poizkus z uporabo izbranih oddelkov, ki so bili dobro oboroženi, pa je bil kljub temu z izgubami odbit.

Seznam izgub v mesecu maju

Rim, 8. jun. s. Glavni stan italijanskih Oboroženih sil objavlja: Izgube v mesecu maju in one, ki niso vštete v prejšnjih seznamih, za katere so prišle do 31. maja predpisane listine in imenske oznabe, so naslednje:

Vojska in Milica:

Severna Afrika: padlih 2.571 (samo za 546 so prispela overovljena poročila), ranjenih 4.950, pogrešanih 97.582.

Rusija: padlih 627 (imena, ki niso bila objavljena v februarju, toda so všteta v številu 3.125, ki ga navaja 16. seznam). Balkan in ostala zasedena ozemlja: padlih 532, ranjenih 1.167, pogrešanih 1.695.

Matično ozemlje: padlih 209, ranjenih 318, pogrešanih 169.

Mornarica: padlih 226, ranjenih 461, pogrešanih 582.

Letalstvo: padlih 106, ranjenih 73, pogrešanih 63.

Trgovinska mornarica: padlih 236, ranjenih 34.

Seznami padlih so objavljeni v izrednem dodatku lista »Le Forze Armate«. Slavnim bojevnikom in njih družinam neminljiva ganljiva hvaležnost Domovine!

Poročilo glavnega stana Oboroženih sil objavlja z običajno natančnostjo številke o izgubah na tuniški fronti v mesecu maju. Podatki o padlih in ranjenih so oni, ki so bili javljeni glavnemu stanu do 10. maja ter pričajo o veliki hrabrosti naših vojakov v Afriki. Tem podatkom se paridružujejo podatki o pogrešanih, ki so po večini junaki borci slavne I. armade, ki je podprta z neomajno vero v usodo Domovine nudila izredni premoči in ljudeh in sredstvih sovražnika najponosnejši odpor ter prenehala z borbo dne 13. maja samo po ukaz Duceja, potem ko se je borila do skrajnih meja sleherne možnosti.

Prisrčen sprejem rojakov v domovini

Po izmenjavi se je vrnilo iz ujetništva 2673 rojakov, med njimi 447 invalidov

Bari, 9. jun. s. Fašistični Bari je večeraj z ganljivo ljubeznivostjo pozdravil četrto skupino 2673 rojakov, ki so se vrnili v domovino iz ujetništva. Med njimi 447 invalidov in 226 civilnih oseb, zaščiteneh z mednarodno konvencijo, ki so prišli iz Smirne, kjer so bile pod pokroviteljstvom turškega Polmesca zamenjane s kontingentom angleških ujetnikov. Motorne ladje »Gradiaca«, »Cita di Tunis« in »Argentina«, ki so pripeljale slavne vrnjence v domovino, so se zasedale v pristanišču, kjer so postavili častno stražo oddelki posadke, organizacij stranke, zastopstva bojovniških in vojaških ustanov, vse s svojimi prapori. Ko so ladje vrgle sidra, je množica vrnjencev vzklikala in izrazila svojo zvestobo in ljubezen do Domovine, katere je sprejela svoje sinove, noseče na sebi znake slave in trpljenja in gibanju svoje enavdušenje in prepri-

čanje do zmage. Na ladjo sta stopila zvezni tajnik, ki je zastopal ministra Scorzio ter poveljnik armadnega zbora, ki je zastopal Eks. Soricea ter sta sporočila vrnjencem pozdrav tajnika Stranke in podtajnika vojnega ministrstva. Navzoči so bili tudi prefekt, poveljnik letalske eskadre, nadškof in poveljnik obrambe ter drugi. Sprejeli so jih poveljniki ladij ob spremstvu divizijskega generala Martinija, ki se je tudi vrnil iz ujetništva s tremi drugimi brigadnimi generali. Zastopniki oblasti in hijerarhi so se pomudili med pohabljenimi in ranjenimi ter se zanimali za njihovo zdravje in dogodke, katere so preživeli na bojišču. Zastopniki oblasti so se razgovarjali tudi z dvema odlikovancema z zlato kolajno, ki sta se vrnila iz ujetništva, s kapitanom Mariano mMoriani, ki si je med zavzetjem angleške Somalije pridobil najvišji

Vzгляд Napolitancev

Milan, 8. jun. s. »Corriere della Sera« objavlja dopis iz Neaplja, v katerem je med drugim rečeno: Izredno inteligentni in kultivirani Napolitanci, ki so naravnost fanatično zaljubljeni v svoje mesto — za zgled naj navedemo samo sedanje župana — so nam priznali, da se vedno zaupali ljudstvu in bili prepričani, da se bo ob preizkušnji najbolje zadržalo, da na bodo taki, kakršni so se zdaj pokazali, ne bi mogli verjeti. Tiste značilnosti, ki so jih pripisovali tem ljudem, kakor čustvenost, razburljivost, površnost, itd., so bile samo zunanja skorja, ki je čisto prikrivala, kar je bilo pod njo, namreč globoka antična trdnost, kiso jo samo nekateri poznali in slutili. Te kreposti, podvržene neizprosni preizkušnji vojne, so se strnile, kakor ni nihče predvideval, v neprimerljivo odporno silo, ki je skrivnostno dozevala v stoletjih. V zadregi smo zdaj, če hočemo označiti čisto posebno fuzionomijo Neaplja v vojni. To je ljubezen do domovine, najbolj človeška modrost, odpoved pomzemskim stvarim, dobrodružnost, čudovita potrpežljivost, neverjeten ponos, suveren italijanski prežir nadlegovalcem, ki se imenujejo tudi »osvoboditelji«, skupno torej duševne lastnosti, zaradi katerih so bile mnoge osebnosti in junaki v zgodovini časteni in slavljani.

Temeljita zmotita Churchilla in Edna

Pariz, 8. jun. s. »Nouvelle Italia« objavlja: Gospod Churchill in gospod Eden sta podirala velikega kozla, ki sta predvidevala v kratkem brezpogojno kapitulacijo Italije. Ponovno je stvarnost ovrgla želje. Sodeč po razočaranju je umljivo kolika je morda še želja, da bi Italija ne prihajala več v poštev v računih angleških voditeljev. Ta želja je tako močna, da je niti njih klasično hinavstvo ne more prikriti. Londonski tisk igra zdaj z odprtimi kartami. Po 4 letih uničevalne in izčrpa-joče vojne, piše skrutator v listu »Sunday Times«, potrebujemo ne samo zmago, temveč naglo zmago, najbolj naglo zmago, ki je mogoča. Angleži so menili za trenutek, da se bo njih želja uresničila po izkrcanju v Afriki, kakor je bilo videti po zločin-skem govorjenju v Casablanci. Zdaj je Anglija zopet presenečena, da se je tako hudo zmotila.

Prosvetni minister v Cremoni

Cremona, 8. jun. s. V Cremono je prišel minister za narodno vzgojo Biggini, ki je takoj nato ob spremstvu Eks. Farinaccija in glavnih zastopnikov mestnih oblasti obiskal industrijsko in poljedelsko šolo, kakor tudi najmodernejšo osnovno šolo ter Kraljevo mednarodno šolo Littorije, ki je kot edinstvena ne samo v Italiji, temveč na vsem svetu posebno privabila njegovo pozornost. Minister se je nato udeležil didaktičnega zborovanja, katerega so se udeležili vsi učitelji iz pokrajine in voditelji srednjih šol. Po poročilih šolskih nadzornikov in nekaterih učiteljev je poročal minister in črtal nekatere točke šolske listine in sicer tiste, ki se tičejo materialne in srednje šole ter je dal učiteljem nekaj navodil. Besede ministra Bigginija so bile sprejete z živahnim odobravanjem. Popoldne je minister Biggini ob spremstvu Eks. Farinaccija obiskal nemško umetniško razstavo v muzeju. Zvečer se je udeležil predstave v gledališču, kjer so igrali Claudija Monteverdija.

Častno odlikovanje za uničevalce sovražnih tankov

Rim, 8. junija. s. Oborožene sile obveščajo, da je bilo ustanovljeno častno odlikovanje za vojaške vse rodov orožja, ki so uničili ali zajeli enega ali več sovražnih tankov v borbi iz bližine. Odlikovanje se podeli vsem članom skupine ali eskadre, ki je uničila ali zajela tank, če so pri tem vsi člani sodelovali. Odlikovanje se torej ne podeljuje tankovcem, članom protitankovskih oddelkov in topničarjem, ki so uničili sovražni tank s svojim orožjem, to je s protitankovskim orožjem in topništvom. Podelitev odlikovanja je v zvezi z izplačalom nagrade 2000 lir za vsak sovražni tank, ki je bil zajet ali uničen. Če je bilo pri uničenju ali zajetju tanka udeležene več vojakov se mora nagrada med njih razdeliti po enakih delih. Odlikovanje za uničevalce tankov v bližinski borbi obstoja iz kovinastega znaka s podobno sovražnega tanka v plamenih. Nad to podobno je meč in ploščica s številom uničenih ali zajetih tankov. Odlikovanje se nosi na levi strani prs pod ostalimi odlikovanji. Odlikovanje podeli poveljnik brez posebnih formalnosti, ki bi zakasnilo podelitev odlikovanja. Nagrada v denarju 2000 lir se izplača, ko poveljnik sporoči, da je bilo vojaču podeljeno to odlikovanje.

Časten sprejem za finske pobegljence v Stockholmu

Stockholm, 8. jun. s. Minister Italije v Stockholmu je priredil v poslasti časten sprejem za finske pobegljence, ki so se ga udeležili razen celotnega finskega poslanstva tudi mnogi diplomatski zastopniki zavezniških in prijateljskih držav in odličniki iz akademskih in novinarskih krogov.

Novi hudi udarci sovjetski vojni industriji

Miren dan na vzhodni fronti — Sovjetska oklopna topničarka zažgana

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 8. junija. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na vzhodni fronti je potekel dan miren. Letalstvo je pretekle noč učinkovito obmetavalo z bombami neko industrijsko tovarno.

V vzhodnem delu Vzhodnega morja so enote vojne mornarice z obstrlejevanjem zažgale sovjetsko oklopno topničarko.

Sovražnik je poizkušal večeraj z nemadnim napadom zavzeti otok Lampedusa na Sredozemskem morju. Italijanska posadka je napad odbila, potopila nekaj čolnov z izkrcavanjem in uničila sovražne skupine, ki so se izkrcale.

Nemška brza bojna letala so z dobrim uspehom napadla sovražno letalsko oporišče v Tunisu.

Spopad v Rokovskem prelivu

Berlin, 8. jun. s. Iz pooblaščenega vira se doznava, da so nadzorovalne pomorske edince ob obali Rokavskega preliva prišle

ponoči dne 8. junija v stik z angleškimi lahimi pomorskimi silami. Na nemških edincih ni bilo nobene izgube, angleških edinic pa je bilo več zadetih, nakar so prekinile borbo.

Borba brez kompromisa

Berlin, 8. junija. s. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše v komentarju k govoru ministrov Speera in Göbbelsa, ki sta podala izčrpano sliko o veličastni bojni sili Nemčije, katerega pričča da je Nemčija pripravljena ne samo na obrambo, temveč tudi na ofenzivo: Borba Nemčije proti koaliciji boljševiško-kapitalističnih sil je brez kompromisa. Njen smoter je Evropa, Evropa, ki naj bo močna celinska skupnost svobodnih narodov, ki delajo v službi velike skupne stvari. Nemški narod in njegovi zavezniki stremijo po zmagi nad peklensko zaroto proti svobodi ljudi ter računajo pri dosegu svojih ciljev na nemško vojno proizvodnjo, ki se je razvila v gigantnem obsegu in je pripravljena na vse dogodke.

Štirje veliki napadi na kubansko predmostje krvavo zavrtni

Berlin, 8. jun. s. V dopolnilo današnjenejega vojnega poročila glavnega stana nemških oboroženih sil se doznava iz pooblaščenega vira naslednje:

Po izjavljenju četrtega velikega sovjetskega napada na kubansko mostišče je nastal na vsej vzhodni fronti zopet mir. Nemške in rumunske čete so tako odbile v poldružen mesecu štiri velike boljševiške ofenzive. To je tembolj pomembno, če pomislimo, da se je najmanj 25 sovjetskih pehotnih divizij in 10 do 12 oklopnih brigad zamen zaganjalo proti nemško-rumunskim črtam. Izredno hude in krvave izgube so tako oslabile vrste Sovjetov, da so moral i vedno znova zbi-

rati sile, da so lahko izvajali napade, ki niso uspeli. Kakšen ogrožen pomen pripisuje sovražnik ofenzivi proti kubanskemu predmostju, s katero je namerala zopet zavzeti važno pristanišče Novorosijsk in odpreti cesto proti Krimu čez Kerč, kaže imperativno povelje Stalina, da je treba odstraniti nemško predmostje za kakršnokoli ceno. Izjavljeni četrti veliki napad Sovjetov na nemške postojanke je jasen znak neizpremenljive volje sovražnika, da hoče nadaljevati borbo v odseku kubanskega mostišča z uporabljanjem vseh sredstev, s katerimi razpolaga.

Britanske utvare glede Bosne

Berlin, 8. jun. Kdor pozna način borbe boljševizma, se ne bo začudil, da v Krem-lju polagajo veliko važnost na četniško vojno in pozivajo vse narode, naj se učinkovito lotijo tega sredstva ter pomagajo boljševikom v borbi proti zmagovitim silam Osi. Četniška vojna z oboroženimi tolpami služi boljševikom kot nekaj trojanskega konja, prisposobljen prilika današnje dobe. Partizani, ki delujejo v zaledju na več točkah istočasno, silijo poveljnost redne vojske, da uporablja proti njim znatne čete, ki bi bile sicer uporabljene v boju proti rednim silam nasprotnika. Namestu tega morajo znatne sile redne vojske čuvati mostove, železnice in ceste v ozadju, da so oskrbovalna pota varna pred zahrbitnim sovražnikom.

Razen tega imajo partizani nalogo, da ogražajo prometne žile v prav določenem času, ko je na fronti v teku huda borba in so vse dobave za borbo v prvih črtah izlasti dragocene ter morajo dotečati neprekinjeno. Zopet druge skupine četnikov so tako zvani specialisti, ki jim je nalogo, da razbijajo in uničujejo električne centrale, industrijske naprave, municijska skladišča in skladišča hrane, pri tem pa imajo glavno nalogo, da povzročajo v zaledju zmešnjavo in negotovost. Partizanska četniška akcija je torej tako rekoč podlaga vse politike boljševizma. Še nedavno je maršal Budjoni dejal, da je organizirana četniška vojna v sovražnem ozemlju eno izmed najučinkovitejših sredstev za doseg poloma sovražnika ter učinkovita pomoč za zmago boljševiške revolucije.

V pokrajinah južnovzhodne Evrope, katerih zemljepisni značaj je kakor nalašč ustvarjen za četniško vojno, so moskovski in britanski vladodržci našli ugodna tla, odkoder bi s pomočjo partizanov lahko sprožili zastrupljeno puščico v bok Nemčiji. Sovjetski in anglosaški agenti, piše v zvezi s tem vojni dopisnik agencije »Europa nuova«, so želeli svoje zahrbitno de-

lovanje v skoro nepreločeni šumah Bosne in Hercegovine. Ti gozdovi so polni jam, hudournikov, tokov in ozkih drag, ki so naravnost idealno pribežališče upornikov. Ti kraji so tudi zelo gorati, s čimer se seveda zopet pospešujeta organizacija in delovanje četniških tolp. Čete, ki se zbirajo po gozdovih nekoliko iz prepičanja, nekoliko pa prisiljene, so oborožene s puškami in samokresi, vzeti iz skrivnih skladišč bivše jugoslovenske vojske. Te oborožene tolpe so v zadnjem času razširile silo strahovlad nad civilnim prebivalstvom ter mu jemljejo živino in kmetijske pridelke, da se lahko preživljajo v nedostopnih brigah. Prvim jedrom banditov so se pridružili sumljivi ljudje, ki jih vabi v četniške vrste nade na plen in plačilo. Te čete postajajo zaradi svoje prilčne številnosti zelo opasne za prometna pota, ki vežejo zaledje s fronto.

Omenjeni dopisnik poroča, da so se pred kratkim cele vasi v Bosni živlele pod strahovladom komunistov. Kmetje so bili popolnoma oropani vse živline in drobnice. Dokler so se italijansko-nemške čete omejevale samo na čuvanje glavnih prometnih križišč, so te tolpe gospodarile po vsej ostali deželi po mili volji, ko pa se je začelo veliko podjetje za izčiščenje, se je deo-vanje banditov zožilo na vedno tesnejše kroge. Glavna četniška vojska se je umaknila v gore na Kozaro planino ter v gorsko verigo Grmeza, toda tudi odtod so jih italijansko-nemške čete kmalu pregnale in komunistične tolpe so morale z največjo naglico zapustiti zasedena mesta in vasi.

Prebivalstvo, ki je bilo deloma zbežalo, se vrača trudno, pobito in brezvoljno v svoje vasi. Njegova edina hrana je bila zadnje dni surova koruza ter gozdne korenine. Moško prebivalstvo je bilo s silo odvedeno v tolpe, v vaseh pa so ostale samo ženske in otroci. Tako so te vasi prav v kratkem spoznale, kaj pomeni boljševizem. (»Ultimate Notizie«.)

Turčija budno na braniku svoje varnosti

Pomemben govor predsednika Turčije na kongresu ljudske republikanske stranke

Ankara, 8. jun. s. Ob otvoritvi kongresa ljudske republikanske stranke je imel predsednik republike Ineni važen političen govor. Spomnil se je Atatürka, večnega vodje turškega naroda, in podal pregled uprave države v zadnjih štirih letih, ki je bila vodena, kakor je izjavil, ob polni zavesti nalog, ki se tičejo Turčije. Predsednik je poudaril, da je velika skupščina pozitivno vplivala in moralno podpirala politično orijentiranost in redno delovanje vseh konstruktivnih sil. Narodna skupščina je opravila veliko delo s tem, da je obdržala silo turškega naroda na visoki ravni, kar je velik uspeh. Turčija lahko vedno gleda v bodočnost. Po obravnavanju vprašanj, ki jih je morala vlada rešiti, je predsednik podčrtal, s kakšnimi težavami so se rešila vsa vprašanja, nato je nadaljeval: Vprašanje, ki je bilo pred vsemi drugimi, je bilo ohranjanje narodne varnosti na trdni podlagi. Med mnogovrstnimi vojnimi dogodki in svetovno politiko sta sila in kredit turškega naroda obdržala zelo častno višino. Napori vlade

so osredotočeni na bistvena vprašanja, ki so varnost na zunaj, obramba države, vprašanja proizvodnje in borba na gospodarskem področju za obvladovanje prehranjevalnih težkoč. Vlada je delala v težavnih okoliščinah, toda uspelo ji je premagati vse te težkoče s primernimi ukrepi ter odpraviti vse ovire in ohraniti obstoj naroda. V sedanjih fazi svetovne vojne še naprej, kakor v preteklosti, zasledujemo cilj, da ohranimo mir v državi. Pripravljeni in odločni smo zagotoviti varnost in obrambo domovine. Za zagotovitev narodnega obstoja smo pripravljene, če je potrebno, uporabiti vse svoje vire in sredstva. Ineni je takole zaključil: Naša glavna skrb je obstojala in obstoja ter bo obstojala v bodočnosti v tem, da zagotovimo z neomajno odločnostjo in brez najmanjšega malodušja potrebe turškega naroda. Ta naša odločnost sloni na volji, da se bomo podvrgli v bodočnosti največjim odpovedim tako v metodah kakor v sredstvih.

Trije italijanski umetniki v Operi

Dirigent Arturo Lucon, bariton Gino Bechi in koloraturka Liana Cortini

Po gostovanju najodličnejših solistik in solistov Kr. Opere v Rimu lani smo letos doživeli nov velik praznik operne kulture v gostovanjem treh italijanskih umetnikov. Nepozabno kakor prvo nam ostane tudi drugo gostovanje. Saj smo se lahko iznova prepričali o vrhunski prefinjenosti pevke, tehnične, igralske in muzikalne izraznosti, sadu italijanske pevke in glasbeno tradicije, ki je vodilna in vzgledna že od zadnjega 19. veka do sedaj v glasbenemu svetu.

Rossinijev tudi pri nas močno popularni »Seviljski brivci«, šestkrat izvrstno izvajani in uprizorjeni, se nam je v italijanskimi gosti prikazal resnično ves prelojen in nov, kot nepričakovano odkritje in presenetljivo sveža in bujna sočna umetnina čudovite očiščenosti in neumljive vitalnosti. Tu se je zopet enkrat pokazalo, da je velik odriški umetnik upravičeno ustvarjalec in odkrivalce lepote, ki so skrivane v umetninah, da smo jih jedva slutili. Marsikaj je v operi le naznačeno, domnevno ničnostno nevažno in brezpomembno: umetnik pa pričara iz drobca cel balvan, tje plamen v mraku, nameče žarečih barv tja, kjer je vladala zgolj sivina.

Taki ustvarjalci in odkrivalci neslučenih lepote v Rossinijevi stari operi so bili vsi trije naši italijanski gostje. Ali na prvem mestu moramo imenovati vendarle dirigenta Artura Lucona. Dirigent Lucon daje operi res duha in dušo, žar, polet, vročino in nežnost svojega srca. Lucon je mojster najvišjega znanja, silnega temperamenta, pa tudi najtenkejšega občutljivosti za celoto in za najmanjši detajl. Njemu je važno vse, mora biti prineseno do skrajnosti točno vse v glavnih in v najbolj stranskih instrumentih in mora priti do pravih stiskov glasbe in do čim občutnejše lepote vse pod odrom in na odru.

»Tu gre za res!« so si dejali naši člani orkestra in naši domači solisti ter izkušali in izkušali pod neutrudljivo Luconovo taktirko ure in ure. In uspeh je kronal dirigentov napor ter prinesel našemu opernemu orkestru in našim solistom upravičeno izredno uspeh. Po Talichu in Rainerju menda v naši Operi glede ritmov, tempov, fraziranja, zvočnosti, dinamike in vobče najfinjšega muziciranja nismo doživeli popolnejše predstave. To ni bil sad zgolj kulture, temveč tudi ali predvsem nature, ne le pedantne marljivosti in s trudom pridobljenega znanja, temveč predvsem iz krvi, živcev, duha in duše izvrstne sposobnosti. Ze samo uvertura je bila blesteč, ves nov biser. Nič hrupa. In kaj je storil Lucon iz vse opere! Po izkušnjah enega dneva. Kaj bi nam nudila ta umetnik žele po izkušnjah enega tedna! Zal nam je, da ni dirigiral vsaj še ene opere ali pa da bi utegnili naštiurati

in voditi koncert! Lucon z našim simfoničnim orkestrom ostane naše hrepenenje. — Ali se izpolni?

In drugi veliki gost umetnik: mlad bariton širokega slovesa Gino Bechi. Saj nam je ostal svež v spominu, odkar je lani pel očeta Germonta; zdaj pa smo ga ališali in videli v partiji brivca seviljskega. Njegov Figaro je idealen. Tehnično izrafinirano izšolan, obdarjen z izredno prijetnim, sočnim, toplim glasom vedno zmogovite prednosti, odlični igralske močne karakterizacije, lahki in prožni kakor baletnik, ima zgovorno, nikoli pretrano mimiko in pristno, prerojeno eleganco in svoji humoristični tudi ob najbolj groteskni, zato nevarnih trenutkih. Recitative prinaša neokrajšane, kar mu je igrača sprlo svoje izbrušene in nacionalno značilne govornice umetnosti, kitara pa mu ni le rekvizit, temveč lastnoročno uporabljano glasbilo. Sijajen takoj v uvodni slavni ariji, ki jo je zapel z bravuro, gracio in prikupno salivostjo, je bil na višku lepote in okusa do zaključka. Posebno smo ga občudovali njegove dialoge, ki so tekli vzlic dvema različnima jezika tako naravno in iskreno.

Samo srečnemu primeru moramo pripisati, da smo čuli Bechija na našem odru drugič. Ali ga bomo pridobili še tretjič? Upamo, saj je sprejem, ki ga je doživel v Ljubljani, vplival na seveda razvijajočega ljubljence ital. občinstva tako ugodno, da je po repriji v ponedeljek kavalirski dodal še troje pesmi s pianom, ki ga je sam privlekel na rampo in se sam spremljal.

Tretji umetnik pa je bila koloraturka Liana Cortini, ki je mnogo sezon odlična članica kr. rimske opere, sijajna pevka sočnega, v gotovih legah zelo prijetno temno zabarvanega glasu čudovite izšolanosti in najvišje kolorature izumetnosti. Slovito nastopno arijo in vloček je zapela prekrasno in kajpak žela viharen uspeh.

Na višku svoje pevske umetnosti se je mogla izkazati ob prvem nastopu v soboto, dočim jo je v ponedeljek nekoliko ovirala lahka indispozicija glaslik sprlo našega vremena. Ali zmagala je vendarle na vsi črti in ostavila najlepši spomin. V igri je naravna, nedelana, skoro preprosta, kot pojava prav prikupno zdrava in krepka. Ali smemo reči: Na svidenje! Gostje so bili seveda oblo nagrajeni z nenehnimi aplavzi in sopki. Toda tudi domači pevci — Botetto, Zupan, Dolničar, Lipušek in Bogdana Stritarjeva — so se izvrstno prilagajali ter polno zaslužili priznanje Stritarjeve je prav uspešno zapela navadno izpuščano arijo in zanjo žela aplavz in šopek. Prav vesel smo njenega vztrajnega razvoja.

Skratka: doživeli smo zopet operni praznik, kakršnih si želimo še več. Opera je bila kar dvakrat zapored premajhna.

Predavanje prof. Papaluce o Krištofu Kolumbu

Predsedništvo Zavoda za italijansko kulturo javlja, da bo prihodnji petek 11. t. m. ob 19. imel prof. Vito Papaluce v veliki dvorani letnega zavoda, Napoleonov trg 6/I, predavanje o Krištofu Kolumbu. Profesor Papaluce je že zelo znan zlasti meščanstvu po svojem predavanju o Gabrielu D'Annunziju in kot nastavnik za italijanski jezik na liceju, kjer postuje že dve leti. Vstop k predavanju je vsakomur prost.

va čebula. Mnogo je zelene kolerabe, ki je res vsega upoštevanja vreden pridelek, uporabljiv za dobro prikuho, pa tudi juho ter celo nekoliko nadomestuje krompir. Zelene kolerabe je treba še posebno upoštevati, ker so naprodaj vse leto ter zato zaležajo res mnogo. Lani so jih pridelali mnogo več kakor prejšnja leta, kakor se je pač zdelo po tem, koliko jih je bilo vedno naprodaj.

Junija se že začnejo sadna sezona. Ob koncu junija, ko začnejo minevati črešnje, je dozorevajo prve zgodnje hruške. Zdj pa, ko še ni sadja, razen uvoženih črešenj, kupujemo tem raje borovnice. Upanje je, da jih bo letos naprodaj več kakor lani, ker so bolj obrodile. Doselej pa jih ni moglo biti na trgu mnogo več, ker šele dozorevajo. Danes je bilo naprodaj mnogo več teh slasič, a zato je bilo tudi tem več kupovalcev. Večina nabiralec borovnic je prodalo svoje blago takoj. Včeraj je bilo ugodno vreme za nabiranje, toda, ker je bilo v zadnjih dneh deževno vreme, borovnice niso mogle tako hitro zoreti. — Upanje je torej da bo trg prihodnje tržne dni bolj založen z njimi.

Dovolj blaga je pa bilo na zelenjadem trgu, kjer prevladuje res lepa salata raznih vrst. Posamezne prodajalke so jo zdaj pocenile še same izpod maksimalne cene, ker je mnogo blaga.

V Zvezdi so naši okostnjak

Ljubljana, 9. junija. Delavci Stavbne družbe odkopavajo in odvažajo v Zvezdi zemljo, ki jo bodo kasneje porabili za nasip. Ze snoci, se bolj pa davi je zbudila pozornost vest, da je delavec Ivan Rebernak pri kopanju našel na velik človeški okostnjak. Ko je v bližini podaljška šubičeve ulice odkopal ostanke korenin velikega kostanja, so se mu pod krampom in lopato začele valiti na dan človeške kosti. Ker je muzejsko vodstvo opozorilo delavce, naj pazijo na morebitne sledove nekdanjega življenja v Ljubljani, je najditelj takoj oprežno nadaljeval svoje izkopavanje, obenem pa so bili obveščeni vodje muzeja.

Okostnjak je razmeroma še dobro ohranjen, zelo velik, močnih kosti. Odkopali so zaenkrat samo del nog, drugo pa je še v zemlji.

V zvezdi z nenavadno najbo so se sprožila razna uganjenja, komu bi morali ti človeški ostanki pripadati. Zlasti je sumljivo, ker je okostje ležalo pod koreninami kostanja. Nevedni, detektivsko razpoloženi bi takoj sklepali, da gre za zakritje kakšnega starodavnega zločina. Vendar ni takšno.

Okostje bo v resnici še precej staro. Saj je bila Zvezda posajena s kostanji v času kongresa, ki je bil v Ljubljani l. 1821. Tedaj so se v našem mestu zbrali najmočnejši evropski vladarji tedanjih dni. V spomin na te dni, ki jih je ovekovečil tudi pisatelj Ivan Tavčar v svojem romanu »Iz zvezd kongresa«, so zasadili Zvezdo, ki je potem postala ponos Ljubljancem. Mrtvec je moral priti v zemljo vsekarok prej, morda celo precej desetletij ali celo stoletje prej.

Za zločin gotovo ne gre. Na tem prostoru je imel nekdanji kapucinski samostan, ki je stal v spodnjem levem delu današnjega Kongresnega trga, svoje pokopališče. Ko so sadili v Zvezdi mlade kostanje in urejevali drevesa, so sicer odkopali mnogo okostij, nekaj pa jih je še ostalo v zemlji. Med ta spada nedvomno tudi ta, ki so ga odkopali sedaj.

Opozorilo potrošnikom kuriva

Dogaja se, da mnogi izmed potrošnikov nimajo potrebne uvidenosti in v današnjih izrednih dneh odklanjajo prevzem šentjanškega in kočevskega premoga od trgovcev s kurivom ter zahtevajo, da se jim dobavi le trboveljski premog, ki ga je razpolago znatno manj kakor domačega.

Ker trgovci morajo prevzeti polovico domačega premoga, če hočejo dobiti ostanek trboveljskega, bi gornji postopek v svojih posledicah onemogočil izvrševanje razdelitve premoga in bi pomenil pretežanje enih strank na škodo potrebiteljnosti drugih. Zato je Pokrajinski svet korporacij izdal odredbo z dne 4. t. m., št. 1399, po kateri se mora vsem strankam brez izjeme, ko zahtevajo premog, najprej dobaviti polovica šentjanškega odnosno kočevskega premoga, kateri od obeh bo pa ob času dobave na razpolago, in se jim šele nato, ko so prevzele polovico pripadajoče jim količine premoga iz navedenih rudnikov, sme dobaviti ostanek v trboveljskem premogu. V nobenem primeru trgovci ne smejo postopati obratno in so osebno odgovorni za pravilno izvrševanje razdelitve kuriva.

Nakaznice za kurivo se glasio na premog kot tak in drva ter ne dajejo zato strankam nikake pravice, zahtevati izključno trboveljski premog. Strankam, ki odklanjajo prevzem najmanj polovice šentjanškega premoga, bodo nakaznice za kurivo razveljavljene. Trgovci s kurivom so dolžni javiti imena takih strank in številke nakaznic v nadaljnji postopek Pokrajinskemu svetu korporacij.

Opozorjamo na gornje besedilo navedene odredbe Pokrajinskega sveta korporacij in pričujemo p. n. potrošnikom, da jo v lastnem interesu upoštevajo ter pohitijo z naročili premoga sedaj, ko je dana prilika za takojšnjo dobavo.

Sindikat trgovcev s kurivom.

Sportni pregled

Mariborski atleti na okrožnem prvenstvu

Na nedeljskem mariborskem lahkoatletskem prvenstvu je nastopilo 52 atletov in 11 atletinj. Tekmovanje je organiziral Rapid, nastopili pa so tudi atleti Železničarja, Postarjev in drugih. Izidi so bili naslednji:

100 m: 1. Herman (Žel) 11,9, 2. Jager (R) 12,4.

400 m: 1. Westphal (WH) 58, 2. Konrad (WH) 1:01,8.

1500 m: 1. Legerer (WH) 4:46, 2. Pesek (WH) 4:51,3.

5000 m: 1. Hlebec (Žel) 17:56,1, 2. Krein (POST) 18:01, 3. Šporn (R) 18:32,4.

4x100 m: Rapid (Eferl, Jeglič, Vogler, Jager) 49,8.

višina: 1. Cizel (Žel) 1,60, 2. Šešerko (R) 1,55.

daljina: 1. Hermann (Žel) 5:82, 2. Terpin (Žel) 5:32.

palca: 1. Oroszy (R) 3,30, 2. Eferl (R) 2,80.

krogla: 1. Hopf (WH) 11, 2. Eferl (R) 10,86.

disk: 1. Hopf (WH) 31,30, 2. Eferl (R) 30,25.

kopje: 1. Hopf (WH) 45,51, 2. Legat (R) 42,42.

Med ženskami je prvo mesto v teku na 100 m, skoku v daljino in metu krogla zasedla članica Rapida Bajdeta, v skoku v višino je zmagala Drakslerjeva in v metu diska Sterletova, ki sta prav tako članici Rapida.

Nogomet na Spod. Štajerskem

Štajersko nogometno prvenstvo se bliža koncu. V nedeljo je padla odločitev tudi v skupini B, kjer igrajo najmočnejši spodnjestajski klubi, BSG Rosental je v zadnji tekni visoko porazil Celjane in si tako zagotovil skupinsko zmago. Tekma Rosental — Celje se je končala 7:0 (3:0).

Mariborski Rapid je nastopil v Gradcu proti Graser SC in podlegel 1:2 (0:2). V skupini B bosta odigrani še dve tekmi, in sicer med mariborskim klubom Rapidom in Železničarjem ter graškim Post

SG. Položaja v razpredelnici pa ne moreta več spremeniti. Rapid, Železničar in Celje so zasedli drugo, tretje in četrto mesto.

Lahkoatletski prireditve v Celju
Kakor v Mariboru so v nedeljo startali na domačem prvenstvu tudi celjski lahkoatleti. Nastopilo je 22 tekmovalcev. Prvaki so postali:

100 m: Kokot 11,8, 400 m: Goršek 55,7, 1500 m: Goršek 4:18,9, višina: Pleteršek 1,60, krogla: Kokot 10,78, kopje: Kokot 38,40, 4x100 m: Celje (Pleteršek, Hann, Premšak, Kokot) 48,9,2. Ptuj 49,9.

V vseh ženskih disciplinah sta zmagovali izmenoma Derškova in Stundlova.

Iz Hrvatske

— Hrvatsko-rumunska gospodarska pogodba. V Bukarešti so se pričela dne 2. junija Hrvatsko in Rumunijo pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe o odnosu na njeno podaljšanje, kajti dosedanja pogodba o blagovnem in plačilnem prometu potee s koncem junija. Hrvatsko delegacijo vodi glavni ravnatelj glavnega ravnateljstva za obrt, industrijo in trgovino v ministru narodnega gospodarstva dr. Josip Cabas. Gospodarsko sodelovanje med NDH in Rumunijo se je pričelo takoj po ustanovitvi Hrvatske in že 2. avgusta 1941. je bila sklenjena med obema državama pogodba o blagovnem prometu, 7. avgusta pa pogodba o plačilnem prometu.

— Sodelovanje hrvatskih in nemških socialnih ustanov. Ravnatelj Delovno-znanstvenega zavoda nemške fronte dela v Berlinu dr. Georg Pohl je prišel te dni s svojim namestnikom dr. Karlom Bühlerjem v Zagreb na razgovore o socialnih vprašanjih ter sodelovanju med nemškimi delovnim znanstvenim zavodom ter hrvatsko Glavno zvezo stanovskih in drugih organizacij ter socialnih ustanov. Nemška gosta sta se rada odzvala povabilu državnega tajnika prof. Aleksandra Seitzja. Ogledala si bosta tudi hrvatske državne ustanove ter visoko komercialno šolo ter juridično fakulteto.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 9. junija: Mati milosti božje; Primož in Felicijan.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: V dvoje je lepše.

Kino Sloga: »Via delle Stime« ali »Strneta ljubezni«.

Kino Union: Od Apeninov do Andov.

Razstava akvarelov Bruna Vavpotiča v Obersnelovi galeriji.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1; Bahovec, Kongresni trg 12, in Nada Komotar, Vič, Tržaška cesta.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 9. junija: Zaprt.

Cetrtek, 10. jun., ob 18.30: »Stari in mladi. Premiera. Red Premierski.

Petek, 11. jun., ob 15: »Kralj na Betajnovic«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 12. jun., ob 18.30: »Jeseni«. Red B. Nedelja, 13. junija, ob 18.30: »Stari in mladi«. Izven.

OPERA

Sreda, 9. jun., ob 18: »Tiha voda«. Opereta. Premiera. Red Premierski.

Cetrtek, 10. jun., ob 18: »Vnebovzetje B. D. M.«. Oratorij. Red Cetrtek.

Petek, 11. jun.: Zaprt.

Sobota, 12. jun., ob 18: »Tiha voda«. Opereta. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Radio Ljubljana

SREDA, 9. JUNIJA 1943-XXI.

12.30: Poročila v slovenščini. — 12.45: Operna glasba. — 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.12: Klasični orkester vodi dirigent Manno. — 1.40: Poročila v italijanski. — 14.10: Moderne pesmi vodi dirigent Zeme. — 15.00: Poročila v slovenščini. — 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 17.15: Na harmoniko igra Vlado Golob. — 17.35: Lisztovo glasbo izvaja pianistka Ida Folhy. — 19.00: »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Lehen. — 19.30: Poročila v slovenščini. — 19.45: Politični komentar v slovenščini. — 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 20.20: Radio Poročila družino. — 21.05: Violinski koncert Alberta Dermalja — pri klavirju Marjan Lipovšek. — 21.40: Predavanje v slovenščini. — 21.50: Moderne pesmi vodi dirigent Zeme. — 22.15: Klasični orkester vodi dirigent Manno. — 22.45: Poročila v italijanski.

prežalo na nas bodoče življenje. In tedaj se je dvignil dr. Pečovnik in s toplo iskrenostjo pobijal moje črnogledne misli, ki jim je preprečevalno postavil nasproti sončno vero v bodoče življenje, pristrano podčrtan življenjski optimizem. Vzgojitelj se nam je razodel kot odkritosrčen očetovski svetovalec, ki nas je v zadnjem hipu, ko je še bil med nami pred slovesom za dolga leta, vzpodbujal k delu, ki nas ne bo moglo nikdar razočarati.

In po predledku let je zadelona med nekdanjimi sošolci ob 15letnici mature v »Mariborskem dvoru« zopet slavna himna o »tangensi« in »sinusi«, ki je prehajala za nami od razreda do razreda. Naš »Pečovnik« je bil med nami in se spet pristrano smejal. Gotovo je zopet doslutil na dnu svoje duše, da je bila ta njemu posvečena razredna himna najbolj neposreden izraz naše udanosti, zvestobe, hvalečnosti.

Čas in življenje sta nas razpelela na vse strani. Toda trdno vem, da se tudi tisti tovariši, ki ne vedo za njegovo 60letnico, večkrat na leto pomudijo v mislih in spominih pri svojem nekdanjem spoštovanem razredniku, saj je bila prva misel ob naših redkih snitih vedno posvečena njemu. S svojim svetlim vzgojiteljskim značajem, s svojo pravičnostjo, dobroto in široko uvidenostjo se je za zmerom zarasel v naša srca, iz katerih vro najbolj pristrano voščila k njegovi 60letnici, združena z željo, da bi naši dijaški mladini bilo danim čim več idealnih, vzornih vzgojiteljev. Pečovnikovega kova.

Dr. F. V.

Junjski pridelki na živilskem trgu

Povsod že prevladujejo domači pridelki — Borovnice nadomestujejo sadje

Ljubljana, 9. junija.

Razmere na živilskem trgu najbolj označujejo letni časi; toda na živilskem trgu se ne začnejo letni časi točno po koledarju. Pomlad se začne nekoliko prej, zlasti če upoštevamo nove uvožene pridelke spomladi. Tudi poklicni zelenjadjarji pri nas znajo prisiliti naravo, da začne dati nekaj tednov prej svoje darove. Sicer je ob začetku pomladi še zelo malo domačih pridelkov nove letine. Vendar sprič njih lahko mislimo na pomlad že v začetku marca. Tudi poletje se začne na trgu malo prej. Samo pomislite, da zdaj že prodajajo domače kumare! Čeprav poznamo nekatero skrivnostni zelenjadjarjev in vrtnarjev in četudi se učimo ljubezni do zemlje sami na vrtničkih, vendar se moramo včasih odkrito čuditi, trnovskim in krakovskim pridelovalcem zelenjave in sočivja, ko nas presenetijo z domačimi pridelki celo še prej, kakor smo videli uvožene iz toplejših krajev. Tako se je tudi letos na živilskem trgu začelo poletje prej, kakor se začne po koledarju. Jutra so še vedno hladna in doslej je bil junij hladnejši kakor maj in celo aprila je bilo precej toplejši in lepši dni; kljub temu letina ne bo pozna.

Prejšnje čase pridelovanje povrtnine v toplih gredah ni bilo tako zelo razširjeno. Stroški takega pridelovanja so pač precej večji, pridelki so pa bili zelo poceni, tako da pridelovalcem ni bil poplačan trud. Sicer pa tudi ni kazalo pridelovati zgodnje povrtnine na domačih vrtovih pod tako neugodnimi pogoji, ko je bilo vedno dovolj uvožene. Upoštevati je tudi treba, da mnogi pridelovalci tudi niso imeli takih skušenj s pridelovanjem povrtnine v zaprtih gredah ter da so se s tem pečali le posamezniki. V zadnjih letih pa na nekateri sprevredeli, da gre zgodnja povrtnina dobro v denar in da je uspešno, res umno pridelovanje domosno. Zgodnjih pridelkov toplih gred pa

seveda še ne prihaja toliko na trg, da bi lahko govorili o pravem tekmovanju z blagom iz južnih krajev. Vsega tudi ni mogoče pridelovati v toplih gredah. Pridelkov tudi ni vselej toliko, da bi jih bilo treba še ponujati na trgu, ker jih lahko prodajajo že doma. Razen tega ne smemo misliti, da pridelovalci povrtnine preživljajo zdaj posebno konjunkturo. Pridelovanje zahteva tudi velike stroške, ne le mnogo truda. Gnoj, ki ga morajo kupovati skoraj vsi trnovski in krakovski pridelovalci povrtnine, je drag in vselej ga tudi ni mogoče dobiti. Brez gnojenja pa zemlja ne daje dovolj, čeprav je sicer še tako dobro obdelana. Tudi semena so draga in mnogi pridelovalci povrtnine ga ne pridelujejo sami, ali vsaj ne uspešno. To je treba upoštevati ko ocenjujemo blago na trgu in presojamo tržne razmere.

Čeprav se naši pridelovalci zelo trudijo, da bi založili trg čim prej z novimi pridelki, vendar se meščani večkrat vprašujejo, zakaj še ni naprodaj tega ali onega pridelka. Predvsem je treba povedati, da je marsikaj naprodaj že dolgo, ko tega mnogi niti ne vedo. Razmere se na trgu naglo spreminjajo od ure do ure. Tako je v zgodnjih tržnih urah včasih naprodaj marsikaj, o čemur ob 10. ni več nobenega sledu. Omenili smo kumare, ki jih nedvomno niso še videli mnoge gospodinje, sicer pa bodo tudi rekle, da prva lastovka še ne prinese pomladi. V resnici so bile kumare naprodaj na trgu že večkrat, a samo jutraj. Bilo jih je naprodaj le po nekaj. Toda kmalu jih bo mnogo več. Tudi lani so mnogi pridelovalci začeli prodajati kumare zelo zgodaj in prodajali so jih redno več tednov tudi večje količine. Zdj moramo biti zadovoljni, da je na prodaj že toliko novega korenja, da pesa ni več redkost ter da je naprodaj celo no-

služil po lastni sodbi red »nezadostno«.

V drugi skupini so bili profesorji in vzgojitelji, ki je dijaška mladina imela v njih svoje posebno, vendar ne baš ugodno mnenje. Mnogim med temi se je godilo z dijaške strani krivica (tudi študent torej lahko dela svojemu profesorju »krivico« in ne profesor študentu). Precej več pozornosti pa smo posvečali tretji skupini profesorjev, ki smo ob njih čutili toplo utripajoče očetovsko srce, dobrotljivo prizanesljivost, iskreno vzgojiteljsko ljubezen. Naj omenim nepozabnega prof. dr. A. Medvedja, slovečega govornika, velikega ljubitelja mladine, ki je izpraševal le po redu prostovoljno javljajočih se dijakov, ki je opravičeval z ljubeznijo in dobrot kakor drugi z vsemi učenjskimi napori. Pa dr. A. Dolarija, ki smo čutili v njegovih naukih, opozorilih, pojasnilih dihi plemenitosti, dr. M. Merica, ki smo o njem vedeli, da ne more nikomur nič hudega želiti ali storiti. In še drugih lepa vrsta. Med njimi je bil tudi profesor matematike, fizike ter kemije dr. Adolf Pečovnik.

Nam, ki nas je vodil skozi štiri šolska leta kot razrednik do mature, se zdi, ko da smo se včeraj poslavljali od njega. Tako blizu nam je bil in nam je še zmerom, četudi je minilo 22 let, kar smo maturirali. Te dni je spet oživel spomin na našega ljubljanskega »Pečovnika«, ko smo izvedeli, da se je, telesno še izredno prožen, duševno mladostno svež ter vse razume-

vajoč, uvrstil med 60letnike. Šolski tovariši, ki so v Ljubljani, so se te dni oglašali, naj mu posvetimo nekaj vrstic, kar bode izraz globokega spoštovanja, ki ga čutimo do svojega nekdanjega razrednika, ter iskrene hvalečnosti za vse dobro, kar nam ga je želel in s svojim zglednim vzgojiteljskim trudom pripravil.

Ravnatelj dr. Adolf Pečovnik je bil pravi vzgojitelj, po božji milosti oblikovalec ter usmerjevalec mladih src in duš. Odnos, ki si ga je ustvaril do svojih dijakov, je bil takšne vrste, da smo zaslužili v njem od vsega začetka svojega iskreno dobrega, očetovsko skrbnega zaščitnika, česar pa ni na zunaj niti z najrahljšo potezo pokazal. Drugo spoznanje, ki je kmalu dozorelo v nas, je bilo, da je naš dobi razrednik izredno pravičen mož, ki mu je bilo edino merilo za ocenjevanje dijakovih zmoglosti njegovo znanje, njegova dobra volja ter pripravljenost za paznjo in sodelovanje. Ti dve spoznanji sta bili ona duševna podlaga, iz katere je nastajala ter se pomnoževala dr. Pečovnikova popularnost med nami in vsem dijaštvom mariborske klasične gimnazije. Ta izredna naklonjenost nas študentov (ki ni vsakdanji dar božji) se je razodevala predvsem ob priliki najmanjših izletov, ko si je spontano občutje utiralo prosto pot v obliki sijajnih verzov in rim, pa tudi blagolajnih napevov, ki jih je imel na »vesti« v prvi vrsti pokojni sošolec Jože Drževnik, izreden matematični talent, ki je našel kot bogoslovni žalostno smrt v Dravi ob znani brzenci.

ski dravski katastrofi. Drževnikovo občudovanje ljubljanskega razrednika je bilo močnejše ko njegov slab posuh, ki se je moral ukloniti, tako da je za trenutke zaviral v njem celo skladateljska žilica. In dr. A. Pečovnik se je tem vedim duhoviti verzom pristrano smejal; zabaval se je ob njihovi veseli spevnosti. Kot žentlmen se je oddolžil s tem, da nam je plačal še za nekaj »stefanov«. Dobro se je zavedal, da tiči za vso to študentovsko vedrino, za temi »tangensi« in »sinusi« iskrena udanost, pristrana ljubezen, zvestoba ljubljene razredniku, ki je bil tako izvrsten metodik v svoji sicer nelahki stroki, da ga je moral ob blestečih razlagi razumeti tudi najmanj nadarjeni, najbolj raztreseni študent. Naš »Pečovnik« je bil imeniten dečko. Pri njem ni nikdo »zletel«. Tako uspešna je bila njegova vzgojna metoda. Ni ga bilo med nami, ki bi ne bil ob mojstrskem tolmačenju prof. dr. A. Pečovnika pridr v bistvo navidezno kompliciranih in težko prebavljivih matematičnih obrazcev ter izpeljav.

Ko smo odpravili maturo in se poslavljali od svojih profesorjev na veselo razposajenem večeru pri »Lovskem domu« tam nad romantič

Pred premiero Medvedove igre 'Stari in mladi'

To delo kaže pisateljevo poznanje življenja našega kmeta

Ljubljana, 9. junija. V razvoju slovenske dramatike, ki ima še zelo mlado tradicijo, je Anton Medved eden izmed pomembnejših pisateljev. Če ga gledamo z današnjega vidika, je njegova vrednost predvsem bolj literarno-zgodovinska značaja v pogledu razvoja, kakor pa vrednost dramatika kot takega.

Naša Drama je uprizorila po svetovni vojni njegovi igri: »Za pravdo in srce« in »Kacijanarja«.

»Fran Lipah, član naše Drame, bo igral v Medvedovi igri: »Stari in mladi« glavno moško vlogo, očeta Jamnika. Lipah je predvsem bolj literarno-zgodovinska značaja v pogledu razvoja, kakor pa vrednost dramatika kot takega.

Delo »Stari in mladi«, ki je letos na sporedu kaže Medvedovo značilno lastnost: poznanje življenja našega kmeta in okolja, v katerem živi, preprostost in naravnost jezika, bolj epičen kakor dramatičen dialog in pouk iz njenega dogajanja.

V uprizoritvi je treba natančno ločiti, koliko je dal pisatelj in koliko so dodali režiser in igralci. Če igro bereš, jo najdeš dovolj skromno, nerazgibano, nedramatično. Ko pa jo gledaš na odru, se spoznaš v čem je ustvarjalno delo igralcev, kadar pomagajo igri »na noge«. Seveda zavisi vse to od režiserjeve zasnove in dramaturških popravkov, ki si sicer v tem slučaju niso ravno posebno veliki, vendar pa je dosežena s črtanjen posameznih, navidezno nebitnih stavkov večja psihološka verjetnost dogodkov in značajev, ki so mestoma le preveč primitivni in čitalniški.

V tej igri je zajel pisatelj eno izmed zelo pogostih človeških dram (če smemo to preprosto zgradbo tako imenovati) — dramo otroške nehalčnosti. Od najvišjega vrha, od Shakespeara, preko vse svetovne dramatike srečamo ta motiv, variran na najrazličnejše načine. V Shakespearevem »Kralju Learu« je dosegla drama nehalne-

nosti brez dvoma najmočnejšo umetniško podobo.

Morda primerjava naše skromne slovenske ljudske igre s svetovno umetnino res ni docela na mestu, toda morda ravno zaradi velike razlike med obema nazorno pokaže kako raztegljiv je pojem ustvarjanja v domala isti osnovni misli.

Kralj Lear, silen in mogočen vladar ima tri hčere, ki vse enako ljubi; toda njegova zaslepljena ljubezen raje verjame laskavim in neiskrenim besedam dveh hinavskih hčera, ki iščeta zgolj dobička in vidi v skromnem ljubezenskem izrazu tretje hčere nehalnost, zato ravna z njo slabše kot z drugima. A končno, ko je razdelil svoje kraljestvo in spozna sebičnost hinav in njunih mož, izgubi razum od bolesti nad strašnim razočaranjem. Tretja, po njegovi krivdi zavržena hči pokaže svojo nespremenljivo steno ljubezni.

In tako vidimo tudi v Medvedovi skromni igri v kmečkem okolju, kako se razvija prav podobna drama: bogat kmet Jamnik, ki ima dve hčeri in sina, zapade v isto očetovsko zmo. Prevarjen od hinavske hčere in sebičnega sina, jima da iz rok vse premoženje in spodi najmlajšo hčer, ki hoče slediti pri možitvi le glasu srca, od doma. Oče doživi zaradi nehalnosti otrok dramo prevzivanja, ki je v kmečkem življenju tako pogosta: otroci, ki jim je dal vse, mu kratijo izgovorjeni kot in prevzitek in ga spodijo od doma. Po zakonih povračila pa jih zavede usoda in propast in jih tako kaznuje za slabo, ki so ga storili iz nujnosti značaja napram očetu. Pregažna hči, ki ji je njena dobrotu pripomogla do resnične življenjske sreče pa sprejme očeta, ki spozna svojo zmo.

Medvedova igra sloni močno na besedah, ki jih izreče oče v dejanju: da postane dober človek v zakonu boljši, medtem ko se slabšemu v zakonu pa še povečajo slabe lastnosti.

Poleg očetove prevzivanja drame, se razvijata v dejanju še drama nehalne hčere in hčere, dveh slabih značajev, ki jih zakon z manjvrednim zakonskim drugim še poslabša, tako da zaideta celo v nasprotje s paragrafi. Zadeva s ponarejanjem denarja v zapučenem mlinu in prizor očetovega obupa v temni noči, dajete igri navedenih čitalniške romantike. Za današnji čas, ko je kriterij povprečnega gledališkega občinstva vzgojen do neke višje stopnje, nudi taka vrsta igre — če jo hočemo približati zahtevam današnjega časa — za režiserja in igralce nemalo nalogo.

Odigrati dobro napisano igro s hvaležnimi vlogami je lahko delo v primeri s tem, kar zahteva igra starega kova: ohraniti vernost sloga tistega časa, v katerem je bila napisana, in jo vendar prilagoditi današnjemu čustvovanju. Kako je to prizadevanje uspelo, bo pokazala vpriporitev.

Igrali bodo: glavno moško vlogo, kmeta Jamnika — Lipah, ki ga bomo po daljšem premoru videli v resni dramski vlogi. Njegovoga sina Franceta bo igral Presestnik, hči — Starčeva, mlajša hči — Simčičeva, zeta — Separja — Gale, Tineta — Verdonik, zapravljivo — snaho — Gabrijelčičeva, Kragljak — Košuta, originalnega botra — Blažeta — Gorinšek, orožnika — Benedičič in Blaž. Igro je režiral Milan Skrbinek, ki je v zadnjih sezonah s posebno pozornostjo in ljubeznijo postavil prenekatro našo kmečko igro na oder.

družina nobenega obvestila več v njegovi usodi. Vojaške oblasti so ga vpisale v seznam izginulih. Svoji so se že potolažili z njegovo izgubo. Prejšnji teden pa so prejeli pismo, v katerem jim sporoča, da je v ujetništvu.

— **Vlak je trčil v avto.** V bližini postaje Castel Giubileo je v četrtek popoldne vlak, namenjen v Viterbo, zavozil v tovrstni avto, sestavljen iz več vozil. Motor ni voz je odletel in v vsi silo treščil v drog električnega voda, potrgal žice. Sam pa se skoro popolnoma razbil. Med potniki na vlaku je bilo nekaj ranjenih, promet pa je bil prekinjen dve uri.

Spodnja Štajerska

— **Novi grobovi.** V Mariboru so umrli upokojeni železničar Martin Mastnak, star 77 let, vdova po železničarju Julijana Korner, stara 67 let, delavčeva hčerka Erika Habjančič iz Dobronka in upokojeni železničar Josip Kraner, star 69 let.

— **Zgodovina Spodnje Štajerske.** Včeraj je predaval na povabilo Ljudske univerze v Mariboru dr. Helmuth Carstanien o zgodovini Spodnje Štajerske. Predavanje je bilo v slavnostni dvorani višje deške šole.

— **Cirkus Konrad v Mariboru.** Včeraj je bila v Mariboru otvorna predstava cirkusa Konrad, ki ostane v Mariboru do 20. t. m. in bo imel vsak dan po dve predstavi.

— **Upokojeni nadučitelj Ferdinand Sprager umrl.** 4. t. m. je bil v Središču ob Dravi pokopan upokojeni nadučitelj Ferdinand Sprager, star 60 let. Ob odprtem grobu se je poslovil od njega šolski ravnatelj Anton Kos. Pokojni je bil svojčas učitelj in organist v Bečelnah. V prvi svetovni vojni je bil rezervni častnik in v Središču je predsedoval organizaciji bojnikov iz prve svetovne vojne.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF
KINO UNION
 Odlični film po splošno znani pripovedki mladinskega pisatelja E. De Amicisa »Sreča«
Od Apeninov do Andov
 Dečka, ki išče po Ameriki svojo mater, izvrstno podaja mladi Cesare Barbetti
 Predstave ob delavnikih: ob 15.30, 17.30 in 19.30 uri; ob nedeljah in praznikih: ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 uri
KINO SLOGA
 Za mladino vstop prepovedan!
 Film o poštemem delu, nerealnih trgovskih poslih, čisti ljubezni in omahljivosti
Via delle 5 lune
Stranpota ljubezni
 V glavnih vlogah: Luisella Beghi, Andrea Checchi, Olga Solbelli.
 Dokumentarji: Ritorno ali Vittoriale. Radi velike dolžine filma predstave ob 14, 16.15 in 18.30.
KINO MATICA
 Moderna duhovita in zanimiva zgodba o štirih zaljubljenih. Odlični pevski vokalji. Rossinijeva, Fuccinijeva in Webrova glasba! Prizori in arije iz »Madame Butterfly«
V dvoje je lepše
 Igralci: Carlo Ninchi, Dedi Montano, Carlo Campanini
 Predstave ob: 15., 17. in 19.15 uri

IZ LJUBLJANE

— **Ij Kakor jeseni.** Zadnje čase so jutra mnogo bolj podobna septembrskim kakor junjskim. Vreme se ne more več ustaliti. Včeraj je kazalo, da bo poslej lepo vreme, ker je značilni tlak zelo narasel in se je povsem zjasnilo. Vendar se je popoldne zopet začelo oblačiti in zvečer je bilo že hladno. Maksimalna temperatura je znašala včeraj 21.6°. Davi je bilo malo topleje je kakor včeraj zjutraj; minimalna temperatura je znašala 11.9°. Zračni tlak je včeraj popoldne in ponoči popušal. Težko je napovedovati, ali se bodo oblaki razpršili, vendar upamo, da dežja ne bo.

— **Ij Ljubljanske posebnosti.** Med ljubljanske posebnosti spada tudi Vegova ulica, ki je resda nenavadna. Ulica sega, kakor znano, od Napoleonovega trga do Kongresnega trga. Ima dovolj široko, urejeno in katranizirano cestišče, široke hodnike za pešce, ki so deloma asfaltirani in v celoti obrobjeni ter prijazne nasade. Ob nji stoje: slovensko vseučilišče, slovenska Glasbena matica, vseučiliška knjižnica in Novinarski dom na desni strani, na levi pa državna realka, seveda poleg drugih, manj pomembnih stavb. Najbolj zanimiva je ulica na odseku od vseučiliške poslopja do Napoleonovega trga. Pred Glasbeno matico in za Novinarskim domom se znatno razširi, tako da ima samostojen drevored s starimi, košatimi nasadi na nekoliko dvignjenem prostoru kamor se lahko pozvzpame po zložitih stopnicah. V prijazno

— **Pri snemanju ptičjega gnezda ga je dohitela smrť.** 9-letni deček Alfonso Trentin iz Grance pri Vicenzi je v soboto splezal na nek nosilec električnega voda visoke napetosti, hotel sneti z njega ptičje gnezdo. Da bi mogel priti do njega, je moral splezati nad zaščitno mrežo. To se mu je sicer posrečilo, vendar se je v hipu, ko je hotel seči po gnezdu, dotaknil s čepico eno izmed žic. Bil je v hipu mrtev. Truplo dečka je viselo na žicah, dokler ga ni snel specializirani delavec.

— **Boj vrbac.** Kakor lani je ministrstvo za kmetijstvo tudi letos začelo opozarjati vse kmetovalce na škodljivost vrbac ob času setve in žetve. Prefektom je bilo naročeno, naj tam, kjer smatrajo to kmetijski nadzorniki za potrebno, odobre lov in pobijanje vrbac s kakršnim koli sredstvom. Ta odredba se sme izdati le v primeru, če p omenijo vrbaci po svojem številu dejansko nevarnost za kmečke posevke in prideleke. Boj proti vrbacu se je letos razširil. Lani so ga smeli pobijati le, če so bile v nevarnosti žitarice. Letos pa tudi, ko se izkaže škodljiv drugim kulturam.

— **Čudna pot strele.** Med veliko nevihto, ki se je znesla nad Apuanio, je strela udarila od strani v cerkveni zvonik, druga pa je šinila v stanovanje družine ko'ona Mazzija. Vsi člani te družine so bili v kuhinji in so ostali nepoškodovani, čeprav je strela vrgla po tleh slike in fotografije, ki so visele po stenah. Nato je strela udarila skozi zunanji zid na prosto in šinila v stredo hleva, ne da bi škodovala živini. Svoje šviganje je končala v nekem bližnjem potoku.

— **Pred odhodom krav na planinsko pašo.** Ministrstvo za kmetijstvo je odredilo, da morajo živinorejci iz Piemontske, Lombardske pokrajine in Tridentinske Benečije, iz Venete in Gorizijske pokrajine, ki nameravajo gnati svoje krave na planinsko pašo, privariti svojo namero prej po krajskemu živinorejskemu uradu. V prijavljajo morajo navesti število krav in kraj, kjer se bodo pasle.

— **Po 30 mesecih se je oglasil.** Tranquillo Bolognesi iz Canara je bil od 1. 1939 v vojski, ki je operirala v Vzhodni Afriki. Od decembra 1940 pa ni prejela njegova

MEDICI

so imeli v Evropi važno gospodarsko, politično in umetniško vlogo. O usodi in razvoju tega velikega trgovskega podjetja, edinstvenega med velikimi svetovnimi podjetji preporočila opisuje zanimiv članek v zadnji številki revije »Signal«, ki je ravnokar izšla. Ista številka te velike evropske ilustracije prinaša tudi druga zanimiva poročila poleg zabavnega kottiča v besedi in sliki.

"SIGNAL"

In vendita ovunque a L. 3.— Napredaj povsod po L. 3.—
Per informazioni, numeri di saggio Na ogled številke brezplačno
Ufficio propaganda abbonamenti »Signal« Milano, via Settala 19

senco vabijo udobne klopi, ki so ob lepem vremenu zmeraj zasedene. Na tem delu ulice je nadalje postavljenih kar deset spomenikov, in sicer dva pred vodom v poslopje Glasbene matice, ostali pa stoje v ravni vrsti na robu hodnika za pešce. Pred vodom sta spomenika Franca Gerbiča in Mateja Hubada, pred pločnikom Emila Adamiča, Benjamina Ipavca, Vatroslava Lisinskoga, Jakoba Gallusa, Petelina, Davorina Jenka, Stevana Mokranjca, patra Hugolina Satnerja in Antona Försterja. Posebnost je tudi odsek ob novi palači vseučiliške knjižnice. Tu se ulica še bolj razširi, pred poslopjem pa je vzvišen prostor, kamor tudi vodijo lepe kamnite stopnice, nekakšno nadaljevanje drevoreda pred Glasbeno matico. Tudi tu so velike in sodobne klopi, ki bodo že v bližnji bodočnosti stale v prijetni senci. Delj prostora je namenjen nadaljnim spomenikom zaslužnim ljudem. Prvi, spomenik Ivanu Prijatelju, je bil postavljen pred nedavnim. To je enajsti spomenik v tej ulici. V neposredni bližini, na Napoleonovem trgu, pa stoji še dva: Gregorčičev in Napoleonov spomenik. Vegovo ulico lahko imenujemo ulico spomenikov in obsega celo zgodovino. Njen razvoj pa še ni končan. Ni dvoma, da bo prihodnost pestro zbirko njenih posebnosti obogatila in izpopolnila.

— **Ij Trije solisti naših simfoničnih koncertov:** violinist Albert Dermelj, čelist Cene Sedlbauer in pianist Marijan Lipovšek so že par let združeni v Ljubljanskem komornem triu in prirejajo v tej sestavi stalne koncerte, ki so se pri nas močno uveljavili. Po zaslugi koncertantov spoznavamo na teh koncertih eno panogo komorne literature, ki je bila prej pri nas zelo malo poznana. Vsak njihov koncertni nastop pa je za nas in naš umetniški nivo izredno časten. Za prihodni njihov koncert, ki bo v petek, dne 11. t. m. so nam pripravili popolnoma nov spored s Beethovnom Pizzettijem in Dvořakom. Koncert bo v veliki filharmonični dvorani, začetak točno ob 19. uri, predprodaža v Knjižarni Glasbene Matice.

— **Ij Sprejemni izpit na I. moški realni gimnaziji v Ljubljani.** Prošnje za sprejemni izpit, spisane na kolkovanem papirju za 6 lir, bo sprejemalo ravnateljstvo v pisarni na gimnaziji za Bežigradom 14. in 15. junija v uradnih urah. Priložitni je treba rojstni in krstni list in izpričevalo 4. razreda ljudske šole (kdor ga še nima, ga bo predložiti naknadno). V prošnji je treba navesti ali se učenec prijavlja za poletni rok (po 20. juliju) ali za jesenski rok v septembru. Dan izpita bo objavljen. — Ravnateljstvo.

— **Ij Vrednost akvarela se je dvignila.** V zadnjem času se je zanimanje za akvarele znatno dvignilo. To zgornjo dokazuje tudi velik obisk na razstavi Bruna Vavpotiča v zgornjih prostorih Obersnelove galerije na Cesti Arielle Ree. Zlasti so vzbudili pozornost uspeli ljubljanski motivi. Razstavo, ki bo odprta do 20. t. m., si lahko ogledate vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18.

— **Iz pokrajine Trieste**
— **Zivilske nakaznice** je našla. Svojo poštenost je na videz način pokazala neka neznanca Triestinka. Te dni je našla na ulici 7 živilskih nakaznic družine Carli. Izročila jih je takoj v roke poštenih posredovalcev, ki bodo dostavili nakaznice

zopet pravim lastnikom. Ti so bili seveda zelo vesel postenosti neznanca najditelji, saj bi bili sicer zelo trdo prizadeti za svojo malomarno nepazljivost.

— **Beneški kvartete v Goriziji.** V torek 1. junija je koncertiral z lepim uspehom v prostorih Kulturnega krožka znani beneški kvartet Ferro. Sodelovali so Luigi Ferro (1. violina), Guido Mozzatto (2. violina), Abardo Savelli (viola) ter Karol Diletti (če'o).

Zlogovnica št. 26

a — a — al — bad — ca — ce — ce — da — da — de — deb — di — dov — e — fe — fen — gli — ha — ho — ho — i — i — i — ja — je — je — ka — ko — la — lem — li — li — man — me — me — mi — mun — na — ne — ni — ni — nik — o — or — pir — po — ri — re — ri — rin — ru — se — se — so — sten — ši — ta — ta — tar — tist — to — tro — tu — vel — vo — vor — vos — za — ze.

Iz teh zlogov sestavi 23 besed s pomenom: 1. Noetov ded; 2. mesto v Belgiji; 3. slovenski zgodovinar (u. 1903); 4. mesto v Spodnji Italiji; 5. mesto v Prednji Indiji; 6. mesto na Gorenjskem; 7. slovenski pesnik (u. 1926); 8. bajeslovni grški pevec; 9. mesto v Palestini; 10. turški naslov; 11. jako razstrelivo; 12. kozarški glavar; 13. mesto na Gorenjskem; 14. vdač (druga oblika); 15. priток Rodana; 16. prhutar (dialekt, gl. 21); 17. industrijski kraj na Gorenjskem; 18. država v U.S.A.; 19. zdravilišče v Švici; 20. podgrad kmeti; 21. putar; 22. otok v Jonskem morju; 23. mesto v Sremu.

Prve in nato zadnje črke vsake besede, brane navzdol, povedo citat iz Zupančičeve pesmi.

REŠITEV ZLOGOVNICE ŠT. 25

1. Črnuče, 2. Hoangho, 3. Črmošnjice, 4. šetraj, 5. Evripid, 6. Romeo, 7. Duero, 8. Balcari, 9. Trapani, 10. Murillo, 11. Radovljica, 12. Sečevno, 13. Ruše, 14. Hafis, 15. Tavčar, 16. eksperimenti.

»Če hočeš jedro dobiti, moraš oreh streti.«

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik štev. 9, ki velja po naredbi Viskokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všeto trošarin):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenična moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina sojena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna slipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki roblanci (žamanej), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za stot; trda razžagana drva 40 lir za stot; enotno mlo, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

Erbe medicinali
 Comprime erbe medic.
 nal. Guter - campion
 a Ditta
A. P. E. L. - Via Adua 29/A - MILANO

Zdravilna zelišča
 Kupujemo zdravilna zelišča. Pomoč in vzorec na tvrdke
A. P. E. L. - Via Adua 29/A - MILANO

MALI OGLAS!

ALI RES SE NE VESTE, da vam oglas v »Slovenskem Narodu« odzvam vse Vaše skrbni? Če iščete službo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglasni odsek »Slovenskega Naroda« ki vam bo s svenim oglasom »Slov Narodu« potnil željo.

INSERIRAJ

AHLIN STANKO

trgovec

Pogreb nepozabnega bo v sredo, dne 8. junija 1943 ob 1/16. uri iz hiše žalosti, Ljubljana, Koseze, Podutiška cesta št. 24, na pokopališče v Dravljah.

Ljubljana, Dravljice, Moste pri Komendi, Wilno, Smarje-Sap, 8. VI. 1943.

Zalujoča mati in ostalo sorodstvo

Običaji in vraže o „križevem“

Pomlad ni prazniki in kako je povezano življenje ljudstva z njimi

Ljubljana, 9. junija
Spomladi praznujemo največ praznikov, kar ni zgolj naključje. Menda so tudi pogani v starih časih praznovali največ praznikov, to se pravi ob začetku pomladi, ko je bil včasih tudi začetek leta. V današnjih cerkvenih praznovanjih pomladnih praznikov seveda ni več sledov nekdanjih slovesnosti. Vendar med ljudstvom še živi kakor v podzvesti občutek pozabljenih pomladnih praznovanj in žive so še mnoge vraže, ki jim sicer vsem ne poznamo več pomena, a ki vendar pričajo o nekdanjem duševnem življenju preproste ljudstva. Narodopisje je v novjšem času odkrilo marsikaj zanimivega ter dokazalo, da mnogi ljudski običaji izvirajo iz davnine ter da so zadnji ostanke pravadnih obredov ter čaranja. Zbiralci narodopisnega blaga pri nas prejšnje čase niso opravljali svojih nalog z znanstveno vestnostjo in natančnostjo. Še pred desetletji bi lahko zapisali marsikaj, a zapisali tudi bolj, češar zdaj ni več mogoče. Stari ljudje, ki izumirajo od leta do leta bi znali povedati ter tako posredno pojasniti raziskovalcu mnogo, kar zdaj ugotovljajo po dolgi raziskovanjih. Ljudski običaji izumirajo, mladina je preveč »stvarna« in »moderna«, da bi jih še cenila, kakor so jih naši predniki. Tako je vedno več pozabljenih izročil. Raziskovalci so navezani v glavnem na zapise starejših nabiralec narodopisnega blaga, a morajo, žal, pogosto ugotovljati, da se ni mogoče dovolj zanesti na starejša gradiva.

Nabiranje narodopisnega blaga

V prejšnjem stoletju je bilo pri nas sicer mnogo zbiralec narodopisnega blaga. Mnogi so tudi zapisovali narodne pesmi; vendar so grešili tudi oni, zlasti nekateri, ki so hoteli pesmi »popravljati«, ker niso razumeli teh ljudskih stvaritev, ne poznali njihovega razvoja in se niso mogli poglobiti v ritim. Pesmi niso zapisovali v narečju, fonetično, in v knjižnem jeziku se je iz umetnih izmislilo nekaj povsem drugega. Zelo površni so bili tudi nekateri zapisovalci melodij, čeprav so bili glasbeno izobraženi. Tako so bile pokvarjene narodne pesmi, ki bi bile raziskovalcu dragocen pripomoček pri raziskovanju ljudske kulture in duševnosti. Kljub temu je treba delo naših starejših zbiralec narodopisnega blaga primerno ceniti. To velja tudi za zapise J. Navratila, objavljene v Letopisih Matice slovenske. Čeprav je marsikaj brez prave vrednosti in četudi to ali ono lahko zavede v zmotno, imajo zapisi vendar svojo vrednost, predvsem, ker so zapisani nekateri dandanes že pozabljeni običaji. Ob tej priliki omenjamo nekaj vraž, običajev ter verovanj ob pomladnem prazniku, ki ga ljudstvo imenuje križev.

Slovenske vraže pri nas

Navratil je zapisal rek: »Na vnebohod da dan tje tja uje.« Ta rek kaže izhoda iz Tuhinja. Zapisovalec ga ni znal razložiti. Tudi v nekaterih drugih krajih so poznali podobne reke, n. pr. v Motniku: Na vnebohod tje tja uje, da meso je. Ljudje so nekaj verovali, da morajo na ta dan jesti meso. Na štajerskem so govorili, da človeka, ki je na vnebohod vrane in srake ter pije vino, ne bo vse leto strah. V Beli Krajini, v Semicu, ne gonijo krav na pašo pred solnčnim vzhodom, da bi živine ne uničile čarovnice. V Adlešičih so pa dobili pastirji na križev na pašo boljše prigrizkov, sira, jaje in kruha dopoldne, popoldne pa tudi krač in vina. Tudi revnejši gospodarji so morali ta dan dobro postreči pastirji in če bi ne imeli primerne jestvine sami, bi si jih morali izposoditi ali jih kupiti. Na vnebohod so bili pastirji »gostje«, gospodarji pa gostitelji. Znani zapisovalec narodopisnega blaga I. Sašel, je zapisal ljudsko verovanje: Kdor na vnebohod obleče obleko narobe, vidi in spozna vse čarovnice. — Kaj prav za prav pomeni pastirsko praznovanje na vnebohod? Na to je skušal odgovoriti že Navratil, češ »slovesno praznovanje s pojedino spominja na predkrižanski pomladni, ali, odnesno letni praznik, ki ga dandanes praznujemo ob jurjevanju, križevem ali ob vnebohodu«.

Pastirske slovesnosti drugje

Navratil omenja tudi križevske običaje pri drugih narodih. V Slavoniji je bila navada, da so pastirji nosili na križev zjutraj slovesno v vas križ, ki so ga ovenčali ter pripravili že prejšnji večer. Potem so šli za križem na pašnike in blagosiljali so jih z blagoslovljeno vodo. S

križem so hodili pastirji od hiše do hiše in nabirali darove kakor pri nas pri običaju Zelenega Jurija. Pri tem so tudi prepevali pesmi. Prirejali so tudi prave pojedine, in na nje so vabili pastirji dekleta, da so z njimi plesali. Naslednji dan so zanesli križ na pašnik in ga privezali za drevo. Ta običaj je bil razširjen tudi med Srbi in Slovaki. Pri Srbih so pa še ob koncu prejšnjega stoletja na križev »spasov dan« pastirji delali križe in jih krasili z rdečimi sukninimi odrezki. Križe so nameščali na hiše in drevesa. Pastirje so na križev dobro pogostili. — Rusi so v nekaterih krajih prenesli »semikovo« slovesnost na vnebohod. Ime slovesnosti izhaja iz »sedem«, to se pravi, slovesnost je bila v sedmi četrtki pred binkošti. Tedaj so se ljudje, kmetje in meščani zbirali v gozdovih ali gajih, prepevali pesmi, pletli vence in posekali so mlado brezo — podobno kakor pri nas pri praznovanju Zelenega Jurija — a drevo so oblekli v žensko obleko ter ga okrasili. Sledila je splošna pojedina. To slovesnost so baje prirejali v četrtki — vnebohod je vselej v četrtki, — ker je bil ta dan posvečen bogu Perunu, vendar drugi trdijo, da Slovani niso poznali sedanjih imen dneva in tedna, dokler niso sprejeli krščanstva, vendar ni verjetno, da bi ne imenovali dni kako drugače, zlasti še, ker se niso povsem izumirli običaji, ki spominjajo na davino, ko so naši davni predniki posebjali dni kot božanstva. — Slovaki so hodili na vnebohod kopat zaklade, tudi izpod velikih dreves. Ljudstvo je verovalo, da se pod drevesi skrivajo veliki zakladi od davnine. — Lužiški Srbi so verovali, da se zavaruje pred strelo, kdor si sešije oblačilo in ga nosi na križev. Ta običaj so si razlagali prav tako, da je ostanek praznovanja četrtka kot Perunu, bogu groma, posvečenega dne. Nemci so pa zopet trdili, d a je treba križevski običaj raz-

lagati v zvezi s češenjem poganskega gromovnika Donarja. V nekaterih nemških deželah verujejo, da se mora na križev bliskati, grmeti in treskati. Če ni nevihte, pa mora vsaj deževati. Na vnebohod pa pri nas zelo rado dežuje skoraj vsako leto, a dežja se vendar ne veselimo posebno. V naših krajih so nekaj čel verovali, da je križevski dež zelo škodljiv. Tako je zapisan vremenski rek: »Če na vnebohod dežuje, bo iz vsake moke dober močnik.« To pomeni: moka bo tako malo, da se nam bo vsaka zdela dobra. Tudi Čehi so poznali podoben rek, češ, če na križev dežuje, bo slaba letina za ljudi in živino.

Jurjevanje, vnebohod in binkošti

Iz več običajev je razvidno, da so pomladni običaji, ki so bili v zvezi z nekdanjimi poganskimi praznovanji, prehajali od praznika na praznik. Morda imajo ti običaji isti izvor, n. pr. istega kakor naše jurjevanje, to se pravi običaj Zelenega Jurija. V starih časih je bilo jurjevo praznik. Pozneje, ko je bil dan sv. Jurija delavnik, so jurjevske običaje prenesle na prihodnjo nedeljo in morda tudi na druge praznike. S tem bi si lahko razložili, zakaj so si nekateri običaji ob pomladnih praznikih podobni. Vsekakor so ti običaji pomladni — v njih se še vedno očituje pomladna prazničnost, zmagovalstvo pomladi nad zimo. Raziskovalci teh običajev, n. pr. Fr. Marolt, ki je znanstveno proučil »Zelenega Jurija«, pa prihajajo do dognanj, da se v določenih pomladnih običajih skrivajo ostanke nekdanjega drevesnega češenja. Češenje drevesnega božanstva je ustvarilo pri Rusih Jarila - Jegorija, pri Nemcih Pfingstnickelja, Francozih Pere Maya, Angležih Lady of the May, pri Slovencih pa Zelenega Jurija.

O Zelenem Juriju in drugih pomladnih običajih in verovanjih bomo zapisali nekaj zanimivosti prihodnje.

Če bi sijalo 50.000 solnc

Nekatere zvezde silno povečajo svoje izžarevanje

V novembru je nenadoma zažarela v sozvezdju ladje Argo nizko nad južnim obzorjem nova zvezda in sicer tako svetla, da telmuje z najsvetlejšimi. Tam, kjer je zažarela, je bila prej drobna zvezdica, vidna samo z največjimi daljnogledi. Nove zvezde so zažarele na nebu že večkrat. Nobeno leto ne mine, da bi se ne pojavilo nekaj novih zvezd. Prvo zgodovinsko dokazano zvezdo je odkril grški zvezdoslovec Hipparh leta 1134 pred Kristusovim rojstvom. Pojavila se je v sozvezdju škorpionja. Zadnja nova zvezda je bila odkrita 1936. v sozvezdju Kušeraja.

Pri takozvanih novih zvezdah gre za nenadno močno izžarevanje že obstoječe zvezde, ki postane v nekaj dneh 50.000 krat svetlejša kakor je bila. Pri tem nastali pojavi, zlasti izpremembe v Spektru, si najlažje pojasnimo tako, da domnevamo silen porast temperature. Pritisk izžarevanja odnosno svetlobe požene v atmosfero okrog dotične zvezde njene zgornje plinske plasti. Posledica tega je, da zvezda silno zažari. Vzrok nenadnega

preokreta je v notranjosti zvezde in zvezdoslovci ga še niso pojasnili.

Po opazovanjih in računih zvezdoslovcev lahko vsaka zvezda nenadoma tako silno zažari, da se pokaže človeškemu očesu kot novo nebesno telo. Povprečno čez 10 milijard let. Naše sonce je gotovo že starejše. Teoretično bi bilo torej možno, da bi tudi sonce nenadoma tako silno zažarelo. Posledic si seveda niti misliti ne moremo. Ves solnični sistem bi doživel strahovito katastrofo. Mislimo si sicer, da bi nenadoma zažarelo na nebu 50.000 solnc. Vročina bi bila tako strašna, da bi mahoma uničila vse, kar bi dosegla.

V maksimumu so nove zvezde najsvetlejša nebesna telesa sploh. Zvezdoslovci pa poznajo še posebno vrsto novih zvezd, tako zvane supernove, ki se pojavijo zelo redko, ki pa povečajo svojo svetlobo 10 milijonkrat. Tihonska nova, ena takih zvezd, je izžarela v 23 dneh toliko energije, kakor sonce v 100 milijonih let. Tako si lahko približno mislimo, kako ogromno je povečanje izžarevanja take zvezde.

Turčija izvažala mnogo morskih gob

Love jih deloma še tako kakor v prejšnjih stoletjih

Posebna panoga turškega narodnega gospodarstva so morske gobe, ki jih Turčija že od nekdaj mnogo izvažala. V osmanskih časih je bila pa ta gospodarska panoga močno zanemarjena. Šele nova narodna država jo je začela zopet sistematično gojiti. Najbolj se razvila okrog leta 1936. in v poznejših letih. Vrednost iz Turčije izvoženih morskih gob je znašala l. 1936. še 166.361 turskih funtov, leta 1937. pa že 242.439. To je bil doslej največji izvoz morskih gob iz Turčije.

Zadnje leto pred vojno je znašalo izvažanje 16.000 turskih funtov. Leta 1939. je izvozila Turčija samo še za 202.664 funtov morskih gob. Predlanskim je pa ta panoga ribolova skoraj povsem zastala. Na lovili so samo okrog 1.000 kg morskih gob dočim so jih nalovili v mirnem času okrog 50.000 kg letno. Posledica tega je bila, da je zavladala beda v obeh glavnih krajih kjer love gobe, namreč v Bodrumu in pa Marmarisu v južnoegipskem morskem področju. Zadnje čase so se pa »zamerje zopet« izboljšale, ker je naraslo povpraševanje po morskih gobah doma. Stare zaloge so na-

mrež že porabljene, poleg tega se pa zopet ugodno razvija izvoz.

Pred sedem letno vojno je imela Turčija samo eno družbo za prodajo morskih gob, ki je bila med vojno razpuščena. Njeni posli so prešli na državni ribolovni urad. Morske gobe love v Turčiji večinoma tako, da opremijo podjetniki ekspedicije, obstoječe navadno iz dveh ladij in 20 do 30 moških. Te ribiške ladje prevozi večkrat do 250 morskih milj tja in nazaj. Na morju ostanejo tri do štiri mesece in se ne ustavijo v nobenem pristanišču. Ladje so opremljene s pomožnimi motorji in imajo na krovu tudi potapljače. Ti opravljajo svoje delo bodisi v potapljaških oklepih, ali pa s posebnimi maskami. Pri kretanju jih ovira samo dihala cev, s katero so zvezani z ladjo. Tako opremljeni ribiči lahko nalove več morskih gob kakor potapljači v svojih okornih oklepih. Na drugi strani so pa potapljači te vrste bolj izpostavljeni raznim nevarnostim morja.

Poleg tega pa love v Turčiji morske gobe tudi ribiči, ki imajo v ta namen posebne lastne čolne. Način lova je ostal tak

Stara katedrala v Civitavecchiji, ki so jo razdejale anglo-ameriške bombe

kakršen je bil v prejšnjih stoletjih. Ribiči si pomagajo bodisi z velikimi grabljami, ki jih vlečejo po morskem dnu ter potegnejo od časa do časa na krov vse, kar ostane na njih, ali pa love morske gobe na trnje. Drugi zopet ogledujejo z močnimi povečevalnimi stekli morsko dno in čim opazijo večjo morsko gobo, se poženejo za njo in jo utrjajo. Ta način lova pa zahteva veliko spretnost in vztrajnost kakor pri lovih biserov. Tako je pa mogoče loviti morske gobe samo blizu obale. Teh ribičev seveda vojni dogodki ne ovirajo tako kakor one, ki love gobe daleč na odprtem morju.

Spomenik padlim

rumunskim junakom

Ortodoksa cerkvena občina donavskega otoka Ada Kaleh je sklenila postaviti monumentalen hrastov križ na eni izmed utrdb starega gradu Ada Kaleh. Dela so se že pričela. Spomenik bo postavljen v spomin na junake, padle v vojni proti boljševizmu. K stroškom bo prispevala tudi mohamedanska cerkvena občina.

Čudna naključja

Čuden teden je doživel mož z imenom Grimorin iz Cousebeke l. 1770. V soboto je dobil dovoljenje, da se lahko poroči s svojo nečakinjo, v nedeljo sta bila ženin in nevesta na oklicih v ponedeljek je bila zaročena, v torek pa poroka, v sredo je mlada žena porodila sinčka, ki je bil še istega dne krščen. Ob porodu pa je zbolela in v četrtki ji je bila podeljena zadnja popotnica, v petek je umrla, v soboto so jo pa pokopali.

Fond za potovanja in izlete

Bolgarski prosvetni minister je dal potrebna navodila za ustanovitev fonda v vseh šolah, namenjenega potovanjem in šolskim izletom. V ta fond se bodo stekali dohodki od koncertov, gledaliških predstav in loterij, prirejenih v ta namen. Šolska mladina bo tudi sama prispevala v fond s prodajo cvetic. Tako nabrana denarna sredstva se bodo porabila za potovanje in izlete šolske mladine in učitelstva. Iz tega fonda pa se bodo krili tudi stroški za potovanje učiteljev na razne konference.

Kavčuk v Bolgariji

V Bolgariji so pričeli z uspešnimi poskusi pri gojitvi kavčukove bilke Kok-Sagis. Bolgarski zavod za poljedelske poskuse je nakupil namreč večje količine semen omenjene bilke v Nemčiji, ki so se v bolgarski zemlji nenavadno obnesle. Vsebujejo 9 do 10% čistega kavčuka. Ob četvi Kok-Sagisa se lahko pridobi na hektarju zemlje do 200 kg te dragocene surovine.

Inseriraj v „Slov. Narodu“!

— To si zamišljam prav tako lahko kakor prej ti.

— Saj sem ti že povedala — časi so se izpremenili.

— Ne, niso se izpremenili časi, temveč ti si se izpremenila... Nisi bila tako omahljiva, ko je šlo za tvojo kozo. Ali ljubiš grofa Steingela?

— Kakšno vprašanje je to!

— Kaj misliš, da je bogatejši od mene?

— Ne.

— Kaj te torej veže nanj?

— Skrb za moje bodočnost. Poroči se z menoj.

— Kaj bi pa imela od tega? Sebe bi ponižal, tebe bi pa s tem tudi ne povzela. Med omoženo žensko in pravo ženo je velika razlika. Ali misliš, da bo tvoj grof prisilil svet, da bo pozabil, da si bila Etienneetta Dharieleva? V Litvi, tam morda že, v Parizu pa nikoli. Ali si moreš misliti, da bi živila v Vilni? Nikar se torej ne daj begati takim vihravim mislim, kajti zate je na vsem svetu edino Pariz.

Kakor vse druge ženske tvojega kova skrbiš samo za svojo udobnost in razkošje. Poznaš samo en cilj: Razkošje in zabavo. Toda to naj te nikar ne moti — vse se da urediti. Jamčim ti za oboje — hočeš?

— Ne, — je odgovorila z odločnim glasom.

— Čemu si torej prišla preganjat me v te kraje?

— Ker mi je tako ugajalo.

Kljubujoče ga je pogledala in Kristijan je srdito dvignil glavo.

— Ze sama tvoja prisotnost je skalila moj mir in to si dobro vedela. Vedela si, da si zanesla neslogo

v mojo rodbino in da uničuješ mojo srečo. In vendar si prišla.

Skomignila je z rameni.

— Mar sem kdaj oklevala pred svojimi muhami —

— Ali veš, da vsa moja rodbina trdi, — je nadaljeval mračnega obraza, — da si prišla sem samo zato, da bi me znova ujela v svoje mreže?

— Če bi res imela ta namen, bi ga ne bilo težko doseči — saj se mi sam ponuja.

— In vendar me odklanjaš. Jaz sem pa tako strahopeten in ponižen, da moledujem za tvojo naklonjenost.

Izzivajoče se je zasmejala.

— To je samo posledica dejstva, da brez mene ne moreš živeti. Oh, saj te dobro poznam, fant moj. Pritisnila sem svoj pečat na tvoje čelo in zaznamovala sem te s svojim znakom. Če si daleč od Etienneette, sploh ne veš, kaj se godi s teboj... Poznala sem že več takih fantov in nobenega ni bilo med njimi, ki bi se bil znal privaditi ločitvi. Vsi so se vrnili ter me rotili in prosili. Tako recimo tisti Italijan, tisti lepi Julietti, saj veš, ki je imel tako krasne bele zobe in tako očarljive črne oči. Umrl je v Neaplju od hrepenenja po meni in povrh me je še določil za univerzalno dedinjo. Ubožeč. Toda ni mi bil več všeč. Saj vendar ne morem svojih bivših ljubčkov spravljati v skladišče in streči invadidom ljubezni. Toda kakor vidiš, ravnam s teboj lepše kakor z drugimi. Dovoljujem ti prihajati k meni in sicer kadar koli zahočeš.

V zrcalu anekdot

Duhamel

Francoskega književnika Georga Duhamela je vprašal njegov mlajši sinček, kaj je sinčin.

— Ti tega ne veš? — se je začudil Duhamel. — To je beseda, ki se rabi, kadar ne vemo povsem točno, kako se piše beseda, ki smo z njo prvotno hoteli izraziti misel.

Coolidge

Bivši predsednik Združenih držav Coolidge je bil znan po kavalirstvu do svoje žene. Ko so se nekega dne po seji vlade zgledali pri njem novinarji, je šinila edenemu izmed njih v glavo čisto ameriška ideja, da bi ga vprašal, kaj bi najraje bil, če bi ne bil Coolidge.

— Drugi mož svoje žene, — je odgovoril prezident brez pomisleka.

Kant

Slavni nemški filozof Kant je bil nekoč na svatbi svojega prijatelja, ki se je bil oženil s pet in dvajsetletno mladenko, čim je bilo njemu že šestdeset let.

— Kaj misliš, — je vprašal ženin Kanta, — ali se lahko nađejam otrok?

— Nađejati se jih ne moreš, pač pa bati, — mu je odgovoril Kant hudomušno.

Clemenceau

Nekega dne je posetil Clemenceau svojo sestro, ki je imel njen sinček zelo rad sivolasega francoskega državnika, ker mu je vedno rado volje in obširno odgovarjal na vsa vprašanja, kar mu jih je zastavil otrok. Tistega dne je bil otrok z materjo na obisku pri župniku, ki mu je pripovedoval o nebesih in angelih, toda bistroumni otroku to ni šlo kar tako v glavo in vprašal je Clemenceau:

— Čuj, strček, ali je res na nebu vse polno draguljev, da se vse leskeče v zlatu in biserih?

— Ne vem, sinček moj, toda verjetno se mi to ne zdi — mu je odgovoril stari državnik. — Mislim, da bi bili Angleži že davno razčistili ali vse, če bi bilo vse to res.

Dessoir

Stari igralec Dessoir je prestopil v katoličnem. Čez nekaj dni, in sicer pred njegovim nastopom v vlogi kralja Leara, je opazil, da se ga umetna brada ne drži dobro in je vzklik: ni!

— Jezus, kaj naj počnem s svojo brado?

To je slišal igralec Döring in odgovoril mu je:

— Oprostite, gospod kolega, glede na tako kratko poznanstvo z njim bi pač lahko rekli »gospod Jezus«.

Josef Kainz

Josefa Kainza je povabil nekoč ravnatelj nekega podeželskega gledališča, naj bi gostoval v »Hamletu«. Za honorar mu je ponudil dvajset mark. Kainz je ponudbo odklonil in sicer z besedami:

— Že v interesu vašega gledališča ne morem sprejeti ponudbe, ker bi predstava izgubila vsak smisel in vrednost, če bi bil Hamlet zares nor...

GEORGES OHNET:

PRODUKTALE STRUPOV

— Toda zdi se mi, da so mi stopili ti alkoholni hlapi v glavo.

— Da, mnogi ljudje se tu celo opijanjajo... toda tvoji ženci so vendar zdravi...

— Oh, ne bojim se ničesar.

— Česa bi se bala, če sem pri tebi.

Pogledala mu je naravnost v oči, skomignila z rameni in sedla kraj njega.

V tišino kleti je zadoneo dalnje bobnenje nevihte.

— Nisem storila prav, da sem poslala svojo kočijo domov, — je dejala. — Vreme se bo nemara poslabšalo.

— Počakaš torej tu, da se nevihta poleže.

— To bi moglo trajati predolgo.

— Kaj za to? Ali bi se zato jezila?

— Oh, saj vendar veš, da se moram vrniti pred večerom.

— In če se ne vrneš?

— Saj vendar veš, da to ni mogoče.

— Če bi se ti bil pred šestimi meseci ponudil, da

pobegnem s teboj na konec sveta...

— Pred šestimi meseci... takrat se še ni bilo zgodilo to, kar naju zdaj loči.

— Loči naju samo to, kar sama hočeš. Zadržuje ena sama tvoja beseda in vse ovire bodo odstranjene. Toda izgovoriti jo moraš ti sama. Hočeš?

Vstala je in dejala prisiljeno nasmejana:

— Kristijan, dragi prijatelj, ta kraj ni za naju.

— Že zopet začenaš s svojimi neumnostmi, toda jaz danes nisem najboljše volje. Pojdva od tod.

Dokaj grobo jo je prijel za roko in jo prisilil, da je znova sedla.

— Čuj me, — je dejal in ji pogledal naravnost v oči. Pri tem je prebledel. — Napočil je trenutek, da se odkrito pomeniva. Od tod mi ne uideš s svojimi pretvezami. Ključki od vrat so v mojih rokah in upam, da ne boš tako neumna, da bi klical na pomoč. Morava si vse pojasniti in povedati resnico v obraz. Zdi se mi, da igraš z menoj dvojno igro. Toda če misliš, da boš pretentala Kristijana, krasni moj angel, mi dovolji povedati ti, da se temeljito motiš. Z lažno krepostjo boš morda preslepila grofa Steingela, mene pa ne, ker imam dober spomin.

Vem, da si najpremetnejša ženska vsega Pariza, ki jih ima mnogo. Odloži torej svojo deviško krepost in imej vsaj toliko poguma, da se boš pokazala v pravi luči. Kakšna je tvoja odločitev v pogledu mene? Veš dobro, kaj sem ti predlagal. Če hočeš, zapustim vse in se vrnem s teboj v Pariz.

Zasmejala se je.

— To si zamišljal preveč enostavno.